

Quarta fase: Implementació dels aspectes prioritaris que cal millorar (contínuament)

- Posada en pràctica de les prioritats de millora.
- Manteniment del procés de millora.
- Registre del progrés.

La quarta fase de l'Índex implica la posada en pràctica de les prioritats de millora. Això pot exigir continuar amb la recerca d'informació i anàlisi al centre escolar que pot esdevenir una forma de recerca-acció. La col·laboració, la bona comunicació i un compromís general cap als valors inclusius donen suport als plans de millora. Aquests plans s'avaluen d'acord amb els criteris establerts en el pla de millora de centre i es fan registres de progrés a mitjà termini. Aquesta és una fase que es manté al llarg del temps.

> Posada en pràctica de les prioritats de millora

Opinions sobre l'Índex:

“Ha ajudat a centrar els nostres interessos i a fer-nos una idea sobre com integrem a tothom que arriba de nou al centre.”

Un parell d'exemples il·lustren com els centres escolars poden afavorir les millores. En un institut, el professorat va decidir que la coordinació del suport era una prioritat. La preocupació va sorgir sobre els programes de suport amb relació a tots els indicadors de la dimensió B, secció 2 (Organitzar el suport d'atenció a la diversitat), ja que no hi havia cap planificació conjunta entre els diferents professionals que donaven suport als estudiants (mestre de pedagogia terapèutica, professor de psicologia i pedagogia, mestre itinerant de compensatòria, membre de l'EAP, educador

de carrer...). El professorat va decidir treballar conjuntament per valorar la situació actual del centre. Durant un període de sis setmanes van observar la pràctica d'uns i d'altres i després es van reunir per tal de comentar les seves observacions i les possibilitats d'una col·laboració més estreta. Van decidir parlar sobre la seva experiència de suport amb els estudiants que havien observat, per tal d'entendre el suport des de la seva perspectiva. Van utilitzar els resultats per fer una reconsideració general del programa de suport del centre que va liderar un professor amb experiència.

En el segon exemple, l'alumnat i les famílies d'una escola de primària van manifestar que la intimidació entre alumnes era un tema de preocupació especial. L'equip responsable de la planificació de la millora del centre va decidir fer servir les preguntes de l'[indicador B.2.9](#) (Es redueix la intimidació) per tal d'estructurar una exploració en profunditat de les actituds i les experiències sobre la intimidació. Es van centrar, concretament, en les preguntes següents:

- El professorat, les famílies, els membres del Consell Escolar i l'alumnat comparteixen un mateix punt de vista sobre el que constitueix la intimidació?
- L'amenaça de la retirada de l'amistat s'entén com una font d'intimidació?
- Hi ha alguna documentació del centre sobre la intimidació que estableixi detalladament quines són les conductes acceptables i quines no a l'escola?
- El llenguatge que s'utilitza en la documentació el poden entendre els membres del Consell Escolar, el professorat, l'alumnat i les famílies?
- Hi ha a disposició de l'alumnat una sèrie de persones (homes i dones) amb qui poden parlar sobre els problemes de la intimidació i, d'aquesta manera, sentir que tenen el seu suport?
- Els estudiants saben a qui dirigir-se quan se senten intimidats?
- A l'hora de crear estratègies per prevenir i minimitzar la intimidació s'implica a l'alumnat?
- Es porten a terme registres clars dels incidents d'intimidació?
- S'està disminuint la intimidació?

Quan l'equip va establir el grau i la naturalesa de les preocupacions, van intentar abordar-les de maneres diferents. En el treball de llengua es van incloure activitats de llegir, discutir i escriure sobre l'amistat. Van establir un fòrum on l'alumnat podia contribuir a pensar les estratègies adequades per prevenir i minimitzar les intimidacions. Es va elaborar una nova política escolar contra la intimidació, amb un llenguatge accessible a tot l'alumnat i que es va difondre àmpliament. Un sistema clar per fer registres sobre els incidents d'intimidació va ajudar a identificar els patrons de conducta d'alguns alumnes. Es van avaluar les disminucions de les intimidacions a través de diverses enquestes i discussions fent servir les preguntes de l'Índex amb algunes ampliacions per tal de tenir en compte el que havien trobat en les seves investigacions.

> **Mantenir el procés de millora**

Opinions sobre l'Índex:

“La diferència és que els nois i les noies han estat realment reforçats: ara se senten valorats.”

El compromís de totes les persones implicades s'ha de mantenir durant la fase d'implementació. Això pot suposar un esforç considerable a mesura que les creences i els valors profunds dels membres de la comunitat escolar es qüestionen i sorgeixen les resistències. A l'hora d'incloure a la pràctica prioritats de millora concretes, no s'hauria d'ignorar el treball més ampli per canviar la cultura del centre. És possible que siguin necessàries activitats

continuades durant una sèrie d'anys per crear una cultura més inclusiva. Però, al mateix temps, aquests canvis poden mantenir la implicació del professorat, els membres del Consell Escolar, l'alumnat i les famílies a l'hora de fer canvis concrets en les polítiques i en les pràctiques del centre. En una escola col·laborativa, el professorat serà capaç d'aprofitar l'habilitat d'uns i altres i proporcionar-se suport mutu.

Alguns professors, alumnes o famílies és possible que no estiguin d'acord amb una millora concreta del centre escolar. L'equip haurà d'animar el professorat perquè comenti els seus punts de vista diferents i és possible que es necessiti anar polint les millores introduïdes, de manera que esdevinguin rellevants per al major nombre possible de persones del centre.

L'equip responsable de la planificació de la millora del centre també hauria d'assegurar que tothom estigui informat del progrés. Això es pot fer a través d'assemblees, reunions de professorat, jornades de formació, fulls informatius, tutories, consells d'alumnes, plafons de notícies i organitzacions comunitàries. De la mateixa manera que dona informació, l'equip hauria d'escoltar les altres persones i, concretament, aquelles que tenen menys oportunitats de fer sentir la seva veu.

> Registre del progrés

Cada membre de l'equip que té la responsabilitat d'implementar una prioritat de millora haurà d'assegurar que se'n controli i se'n registri el progrés i que es facin les adaptacions pertinents als plans de millora, després de consultar-ho amb tot l'equip i el professorat implicat. Això pot implicar intercanvis de punts de vista amb el professorat, l'alumnat, els membres del Consell Escolar i les famílies, i l'examen de documents, així com observacions de la pràctica. S'hauria de portar a terme un registre trimestral sobre la implementació de les prioritats, d'acord amb els criteris establerts en el pla de la tercera fase. Els resultats es podrien fer conèixer en el full informatiu del centre.

Construir sobre una filosofia inclusiva

Aquest centre té deu anys i està situat en un edifici atractiu i ben conservat. Té 480 alumnes de 9 a 13 anys. El districte és econòmicament pobre i un 50% dels estudiants tenen el menjar de l'escola gratuït. La directora està fortament compromesa amb els valors d'una escola inclusiva —ella ho relaciona amb el fet d'haver patit poliomielitis de petita; els seus pares van lluitar perquè fos educada en una escola integrada—. Com ella mateixa explica: “Els infants tenen el dret d'estar en escoles integrades... Les escoles haurien de canviar per tal que això fos possible.”

El centre té sis estudiants amb problemes visuals, encara que no s'ha designat formalment com un centre especialitzat. Simplement ha aconseguit reputació pel fet d'acollir alumnat amb dificultats. El centre només ha exclòs un alumne en els seus 10 anys d'experiència.

El grup coordinador de l'Índex del centre té una àmplia representació, que inclou famílies i representants de la titularitat. Hi ha dos amics crítics. El grup va decidir integrar l'Índex en el pla de millora del centre, que ja era inclusiu per a tot el professorat. Això va implicar una sèrie de reunions en les quals els coordinadors de matèria informaven els

seus companys del que s'havia aconseguit durant l'any. Quan es va plantejar l'agenda per al proper curs, es van negociar els compromisos de treball i els pressupostaris. La directora veia l'Índex com un mitjà per ampliar la participació en aquest procés així com per afegir èmfasi en la identificació i la superació de les barreres a l'aprenentatge i a la participació.

S'han treballat els qüestionaris de l'alumnat i del professorat. El coordinador d'atenció a la diversitat del centre ha pres la iniciativa a l'hora d'analitzar les informacions, com a part d'un treball que està fent dins els seus estudis universitaris.

El centre ha identificat una sèrie de prioritats per avançar cap a la inclusió. Volen una estratègia global per “proporcionar oportunitats curriculars perquè tot l'alumnat tingui èxit”. Aquesta esdevé una de les principals finalitats del pla de millora del centre per al proper curs, i implica una sèrie d'activitats de formació del professorat.

L'alumnat ha manifestat que els docents i a vegades altres alumnes no els “escolten”. Es desenvolupa un pla per millorar els canals de comunicació que inclou el fòrum dels alumnes. El

professorat fa un intent d'implicar els estudiants a l'hora de conduir discussions que no estaven prou ben centrades i comprometre a tothom sense afavorir els amics dels líders.

S'han organitzat plans per a totes les assemblees escolars per tal d'explorar la inclusió. S'han plantejat temes diversos: dificultats i discapacitat; intimidar i dir motius; treball en equip i cooperació;

celebrar la individualitat; qüestions d'empatia i llàstima; el sentit de comunitat, nacionalitat i internacionalitat; donar ajuda als que la necessiten. La directora va parlar a l'assemblea sobre dificultats i discapacitat i va ser la primera vegada que va reconèixer la seva disminució directament davant dels estudiants i ho va comentar amb ells.